

[Anken.]

gende grad er begyndt at henvise til de internationale selskaber og behovet for politisk kontrol med disses virksomhed, således også i det afsnit i den skriftlige redegørelse side 9, hvor regeringen har peget på, at man eventuelt i EF også kunne samarbejde om kontrol med disse koncerner. Denne kontrol kunne der ud fra en socialdemokratisk opfattelse være et vigtigt perspektiv i at arbejde henimod, hvis der blot var den ringeste udsigt til, at det kunne lykkes inden for EFs nuværende rammer. Det er der imidlertid desværre ingen udsigt til; de politiske interesser, der først og fremmest bærer det nuværende fællesmarked, vil utvivlsomt uden vanskelighed kunne bremse enhver svag ansats til en sådan kontrol, og foreløbig er det jo kun et fromt ønske udtrykt af den danske regering.

I ingen af de omfattende rapporter og planer, der ligger for industripolitikken og erhvervspolitikken, gives der det ringeste løfte om en sådan udvikling. Tværtimod tager planerne jo sigte på at jævne vejen for en yderligere erhvervmæssig koncentration gennem harmonisering af alle konkurrencebetingelser, og man ser det som et mål gennem den foreslåede europæiske selskabslovgivning at give baggrund for europæiske superkoncerner i modvægt mod de amerikanske selskaber. Men for mig personlig kan det komme nogenlunde ud på ét, om det er europæisk eller amerikansk kapital, der dominerer. For mig at se er det altså næsten umuligt, selv med min bedste vilje — og den er i dette tilfælde meget stor — at få øje på blot nogen lovende politiske perspektiver i det konkrete EF-samarbejde, når man bevæger sig fra festtalernes tynde luft ned i virkelighedens verden.

Dertil kommer en lang række langfristede økonomiske betænkeligheder ved opbygningen af det store økonomiske fællesskab. En række fremtrædende økonomer, herunder Det økonomiske Råds formandskab, har allerede på overbevisende måde påvist de farer, der kan ligge i gennemførelsen af den økonomiske og monetære union, som er endemålet for EF, jfr. Ministerrådets beslutning af februar 1971.

Jeg skal derimod tage et andet aspekt op, som bekymrer mange — og med rette. Det drejer sig om de selvforstærkende kræfter,

der findes inden for store politiske, kapitalistiske enheder, til en geografisk koncentreret økonomisk udvikling. Den tendens vil selvfølgelig være til stede som et problem for Danmark, uanset om vi bliver medlem af EF eller ej. Vi har også i dag egnsudviklingsproblemer. Vi må blot realistisk regne med, at disse vanskeligheder vil blive forøget med medlemskab, og at vore muligheder for at løse dem vil aftage noget. Hvis man er realist, er der ingen grund til at frygte arbejdsløshed på lang sigt ved medlemskab, men vi må formentlig se i øjnene, at Danmarks rolle i højere grad ved indtræden i EF vil blive et service- og filialland, mens den industrielle produktion og erhvervmæssige udvikling vil gå store dele af det danske samfund forbi.

Lad mig også sige, at det fælles arbejdsmarked må give anledning til bekymring. Problemet er her ikke i første række fællesmarkedets borgerne, men de flere millioner gæstarbejdere, der ofte under umenneskelige leveforhold er blevet det nye Europas industrielle reservearmé. Selv om fællesmarkedet arbejder på en fælles gæstarbejderpolitik, navnlig over for lande som Tyrkiet, er det, så vidt man kan vurdere, ikke nødvendigt efter den sidste EF-Tyrkiet aftale at give tyrkiske arbejdere de samme muligheder som fællesmarkedets borgerne, selv om der er uklare ting i denne aftale. Men man må forudse meget stærke kræfter fra industrien og det øvrige erhvervsliv her i landet om forsyningen med denne billige arbejdskraft for at blive stillet lige i konkurrencen med erhvervene i de øvrige EF-lande.

Det er klart, at denne forventelige udvikling vil give de danske lønmodtagere og deres organisationer bange anelser og måske skabe uønskede sociale spændinger. Hermed ønsker jeg dog ikke at deltage i nogen hetz mod udenlandske arbejdere; de skal være velkomne til at arbejde i Danmark, blot det ikke sker som billig arbejdskraft af private profithensyn.

Med hensyn til de sociale spørgsmål skal jeg indskrænke mig til at sige, at vi uanset vore traktatmæssige forpligtelser, uanset den angst, vi kan nære efter at have hørt Aldo Moros svar på handelsministerens tale i Bruxelles, må sige, at der er objektive kræfter, der vil tvinge et krav frem fra fællesmarkedets landenes arbejdsgiveres side om,